

Nr Wyb.010/III-2/4/89

TEMATYKA INSPEKCJI

w dniach 28 - 30 maja 1989 r.

Badanie terenowe przeznaczone jest ocenie realizacji przepisów prawa wyborczego oraz Wytycznych Państwowej Komisji Wyborczej w sprawie zadań i trybu pracy obwodowych, okręgowych i wojewódzkich komisji wyborczych w dniu wyborów - głównie w zakresie:

- szkolenia obwodowych komisji wyborczych,
- aktualizacji spisów wyborców,
- druku kart do głosowania i planu ich rozprowadzenia,
- wydania upoważnień zgłoszonym mężom zaufania,
- planu organizacji prac komisji wyborczych w dniu wyborów,
- stanu przygotowania lokali wyborczych.

W ramach tej problematyki szczegółowe czynności inspekcyjne powinny uwzględniać:

I. Szkolenie obwodowych komisji wyborczych.

Zgodnie z Wytycznymi Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 4 maja 1989 r. (str.5) okręgowe i wojewódzkie komisje wyborcze zobowiązane są przeprowadzić w okresie do 31 maja br. szkolenie pełnych składów obwodowych komisji wyborczych w zakresie: organizacji przygotowań do dnia wyborów, przeprowadzenia głosowania w obwodzie i ustalenia wyników, trybu przekazywania protokołów głosowania do okręgowych i wojewódzkiej komisji wyborczej oraz trybu przekazywania informacji o przebiegu głosowania.

Zakres tego szkolenia określają Wytyczne Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 4 maja 1989 r. (str.6-17) oraz uzupełniające z dnia 12 maja i 18 maja 1989 r.

Jasne i wyczerpujące przekazanie obwodowym komisjom wyborczym ich zadań oraz zaznajomienie z techniką przeprowadzenia

głosowania i ustalenia jego wyników ma zasadnicze znaczenie dla prawidłowego przeprowadzenia wyborów.

W związku z tym inspektor powinien:

1. Uczestniczyć osobiście w wybranym szkoleniu obwodowych komisji wyborczych.
2. Omówić system i organizację szkolenia obwodowych komisji wyborczych, (szkolenia rejonowe, w obrębie gmin i miast) liczebność grup szkoleniowych, udział i rola członków okręgowych i wojewódzkiej komisji wyborczych, osoby prowadzące szkolenie, materiały i pomoce szkoleniowe, ustalenia dot. przeszkolenia osób nieobecnych.
3. Dokonać oceny na podstawie rozpoznania całości przedsięwzięć organizacyjno-szkoleniowych - jakości i skuteczności szkolenia (czy można stwierdzić, że komisje wyborcze będą dobrze zaznajomione zarówno z systemem pracy i współdziałania komisji w dniu wyborów, jak i z techniką ustalania wyników głosowania i sporządzania protokołów).

II. Aktualizacja spisów wyborców

Zgodnie z § 11 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 10 kwietnia 1989 r. w sprawie spisów wyborców (Dz.U. Nr 21, poz.113) terenowe organy administracji państwowej stopnia podstawowego właściwe w sprawach ewidencji ludności, które sporządziły spisy wyborców dokonują ich aktualizacji do dnia poprzedzającego dzień wyborów poprzez dopisanie na dodatkowym formularzu spisu wyborców, lub w formie skreślenia ze spisu wyborców.

W związku z tym inspektor powinien, w nawiązaniu do ustaleń z ostatniego pobytu sprawdzić na podstawie danych Wojewódzkiego Biura Wyborczego:

1. Jak i z jakim wynikiem zakończono sprawdzanie spisów wyborców.
2. Czy występowały reklamacje wyborców w sprawie nieprawidłowości spisów, jeśli tak to podać ich liczbę, czy reklamacje te zostały uwzględnione.

3. Jak przebiega wydawanie zaświadczeń o prawie do głosowania oraz aktualizacja spisów wyborców na podstawie zawiadomień sądów oraz danych dot. zmian w ewidencji ludności (zameldowania i wymeldowania).

III. Stan prac związanych z drukiem i rozprowadzeniem kart do głosowania.

Czynności związane z drukiem, rozprowadzeniem i przechowywaniem kart do głosowania omówione zostały szczegółowo w piśmie PKW z 12 maja 1989 r. Nr Wyb.010/II-3/3/89 skierowanym do przewodniczących okręgowych i wojewódzkich komisji wyborczych oraz wojewodów.

Zgodnie z zaleceniem zawartym w wymienionym piśmie karty do głosowania powinny być wydrukowane i przygotowane do rozprowadzenia w terminie do 2 czerwca 1989 r.

Staranne i bezbłędne wykonanie tego zadania ma podstawowe znaczenie dla przeprowadzenia wyborów.

Inspektor powinien zbadać:

1. czy w sposób prawidłowy ustalono nakłady kart do głosowania dla poszczególnych obwodów wyborczych, z uwzględnieniem 20% rezerwy kart do głosowania oraz czy przy ustalaniu tych nakładów przewidziano ewentualne zwiększenie liczby wyborców w obwodach na podstawie zaświadczeń o prawie do głosowania np. mieszkańców hoteli robotniczych, domów studenckich itp. skupisk obywateli, którzy mogą legitymować się takimi zaświadczeniami.
2. czy plan czynności ustalony przez Wojewodę, a dotyczący druku i rozprowadzenia kart do głosowania odpowiada wymogom określonym w piśmie PKW z 12 maja 1989 r., a w szczególności jak zapewniono system korekt i ostatecznego sprawdzenia prawidłowości wydrukowania i przydziału kart do głosowania wg obwodów; kiedy przewiduje się zakończenie druku kart, jaki jest stan zaawansowania prac wg stanu na dzień 30 maja br.
3. czy w planie czynności o którym mowa w pktcie 2 uwzględniono zasady określone w pktcie 12 i 13 pisma PKW z 12 maja br.

a dotyczące druku kart do głosowania na posłów wybieranych z krajowej listy wyborczej.

4. czy ustalono dyżury w dniach 2-4 czerwca br. w drukarniach wykonujących karty do głosowania,
5. jak inspektor ocenia całokształt akcji druku i przygotowania kart do głosowania: czy termin 2 czerwca br. będzie dotrzymany i czy podjęte środki gwarantują prawidłowość wykonania, rozprowadzenia i zabezpieczenia kart do głosowania,
6. czy do dnia 30 maja br. wystąpiły przypadki skreśleń przez właściwe komisje z rejestru kandydatów na posłów i na senatorów w trybie art.49 Ordynacji wyborczej do Sejmu PRL tzn. gdy kandydat zmarł, utracił prawo wybieralności lub wycofał zgodę na kandydowanie; czy podjęto działania dla ogłoszenia tych zmian i wydrukowania kart do głosowania w zmienionym brzmieniu. Inspektor proszony jest o przywiezienie po 1 egz. obwieszczenia w tej sprawie i nowej karty do głosowania.

Zwraca się uwagę Inspektora na:

- ustalone przez Państwową Komisję Wyborczą w piśmie z 12 maja zasady i tryb druku kart do głosowania oraz ich rozprowadzenie i przechowywanie
- wynikającą z tych zasad odpowiedzialność właściwych komisji wyborczych oraz Wojewody (Prezydenta) i terenowych organów administracji państwowej stopnia podstawowego za poszczególne czynności
- konieczność zachowania najwyższej staranności i kontroli wykonywania czynności wyborczych przez określone podmioty.

IV. Przyjmowanie zgłoszeń i wydawanie upoważnień mężom zaufania.

Zgodnie z art.50 Ordynacji wyborczej do Sejmu kandydatom na posłów i senatorów przysługuje prawo zgłoszenia męża zaufania.

Zasady przyjmowania zgłoszeń i wydawanie upoważnień mężom zaufania omówione zostały szczegółowo na str. 19 Wytycznych Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 20 kwietnia 1989 r.

Termin zgłaszania mężów zaufania właściwym komisjom wyborczym upływa - w 10 dniu przed dniem wyborów tj. 25 maja br.

W związku z tym inspektor powinien ustalić:

1. czy kandydaci na posłów i na senatorów zgłosili swoich mężów zaufania właściwym komisjom wyborczym (podać liczbę zgłoszonych mężów zaufania poszczególnym okręgowym komisjom wyborczymi i wojewódzkiej, w tym do obwodowych komisji wyborczych; czy zgłoszenia te odpowiadały wymogom art.50 ust.3 Ordynacji wyborczej do Sejmu PRL,
2. ilu (podać liczbę) mężów zaufania zgłosili kandydaci na posłów wybieranych w obwodach głosowania utworzonych na terenie jednostek wojskowych, szkół podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych oraz oddziałów zwartych Milicji Obywatelskiej,
3. czy wszystkim osobom zgłoszonym w charakterze mężów zaufania właściwe komisje wydały stosowne upoważnienia zgodne z wzorem zamieszczonym na str. 20 Wytycznych PKW z 20 kwietnia 1989 r.

V. Plan organizacji prac komisji wyborczych w dniu wyborów

Stosownie do zaleceń zawartych na str. 5 i 6 Wytycznych Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 4 maja 1989 r. - okręgowe i wojewódzka komisja wyborcza w okresie do 1 czerwca br. na swych posiedzeniach m.in. powinny:

ustalić:

- organizację pracy komisji w dniu wyborów,
- plan dostarczenia obwodowym komisjom wyborczym kart do głosowania i formularzy protokołów oraz sposób ich zabezpieczenia i przechowywania,
- plan przekazania z obwodów głosowania protokołów z wynikami głosowania w tych obwodach,
- dyżury osób wchodzących w skład okręgowych i wojewódzkiej komisji wyborczych w siedzibach tych komisji,
- system łączności między komisjami

omówić:

- zasady ustalenia wyników głosowania i wyników wyborów w okręgu,
- zasady i tryb przekazywania informacji o przebiegu głosowania w dniach 4 i 18 czerwca 1989 r. (Wytyczne PKW z dnia 18 maja 1989 r.).

W związku z tym inspektor proszony jest o ustalenie:

1. ile posiedzeń odbyły wojewódzka i poszczególne okręgowe komisje wyborcze do dnia 30 maja br.
2. czy wśród rozpatrzonych przez komisje tematów były zagadnienia dot. organizacji prac komisji wyborczych w dniu wyborów. Jeśli nie to kiedy zamierza się je omówić i podjąć stosowne ustalenia.
3. jakie są zamierzenia organizacyjne dot. trybu przekazywania protokołów obwodowych komisji wyborczych do wojewódzkiej i okręgowych komisji wyborczych (opisać system).
4. czy zwrócono uwagę na dochowanie formalno-prawnego trybu dokonywania zmian w składach komisji wyborczych (okręgowych i wojewódzkiej - przez Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej, obwodowych komisji wyborczych - przez prezydium właściwych terytorialnie rad narodowych stopnia podstawowego). Ile było takich zmian i czym były spowodowane.
5. czy do wojewódzkiej i okręgowych komisji wyborczych wpłynęły listy obywateli; ile ich wpłynęło, jaki mają charakter (zapytania, wnioski, skargi), czego dotyczyły i jak zostały załatwione.

VI. Stanu przygotowania lokali wyborczych

Sposób urządzenia lokalu wyborczego jest omówiony na str. 7 Wytycznych Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 4 maja 1989 r.

Inspektor powinien ustalić:

1. ile lokali wyborczych już zostało przygotowanych do przeprowadzenia głosowania, a w ilu trwają jeszcze prace, kiedy będą zakończone,

- 2. jaki termin ustalono jako dzień pełnej gotowości lokali wyborczych i jak ta gotowość będzie kontrolowana,
- 3. czy wszystkie obwodowe komisje wyborcze mają zapewnioną łączność telefoniczną, a jeżeli nie, to kiedy będą uzupełnione braki,
- 4. czy zapewniono dla wszystkich lokali wyborczych urny, kabiny - pomieszczenia za osłoną, których ilość - zgodnie z zaleceniem PKW z dnia 15 maja br. - powinna być odpowiednio większa niż w dotychczasowej praktyce wyborczej - stosownie do liczby wyborców, obwieszczenia wyborcze, materiały dekoracyjne zapewniające uroczysty wygląd lokali i ich właściwe oznakowanie oraz wyposażenie (np. oświetlenie zastępcze - awaryjne itp.).

VII. Inne uwagi i spostrzeżenia Inspektora PKW.

----- o -----

Notatkę z wyjazdu (w 2 egzemplarzach) Inspektor PKW proszony jest dostarczyć do Biura Rad Narodowych Kancelarii Rady Państwa, pokój nr 241 w dniu 30 maja br. (wtorek) do godz. 18⁰⁰ lub w dniu 31 maja do godz. 14⁰⁰, telefon 28-06-34 lub 694-1603.